

Educatieve ondersteuning

Actief-stimulerende begeleiding

DIMENSIE	CLUSTER	SUB CLUSTER	KAART	MET	DOEL	EXTRA MATERIAAL	EXTRA INFO	LINK PEDAGOGISCH RAAMWERK	
Educatieve ondersteuning	Actief-stimulerende begeleiding	Exploratie stimuleren	1	Fascinatie	de kinderen	Ontdekken wat kinderen fascineert. > Dit kan o.a. door het spel van kinderen te observeren.	Vreemd voorwerp, bv. kazoo, stro, toetsenbord,...		<p>Rijke ontplooiingskansen voor elk kind bieden Kinderopvangvoorzieningen van hoge pedagogische kwaliteit zijn plaatsen waar de ontdekkings- of exploratiedrang van kinderen, hun drang om de wereld te ervaren met al hun zintuigen, volop kansen krijgt. In de kinderopvang kunnen kinderen handelen, spelen, onderzoeken, experimenteren, uitproberen, falen en successen ervaren. Op die manier krijgen kinderen greep op de werkelijkheid en doen ze sleutelervaringen op. Sleutelervaringen zijn ervaringen die een sleutelrol vervullen in de ontwikkeling van kinderen. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 10)</p> <p>Hoe pedagogisch handelen? Medewerkers hebben een actieve en stimulerende rol Vanuit hun exploratiedrang komen kinderen tot rijke ervaringen in verschillende ervaringsgebieden. Vertrekkend vanuit het tempo en de eigenheid van elk kind hanteren medewerkers een actieve en stimulerende begeleidingsstijl inzake het scheppen van een rijke en gevarieerde (spel)omgeving. Een dergelijke leef- en leeromgeving bevat alle elementen die nodig zijn om bij kinderen intens spel tot stand te brengen. Spel is voor de ontwikkeling van jonge kinderen onmisbaar. Medewerkers spelen in op en ondersteunen initiatieven van kinderen. Ze zetten kinderen aan om verder te exploreren. Zo spreken ze kinderen aan in hun zone van naaste ontwikkeling, dat is het gebied waarin kinderen zich uitgedaagd voelen en zich aan de grens van hun mogelijkheden bewegen. Dat kan door eigen initiatief van kinderen, door inbreng van medewerkers of door de stimulans van andere kinderen. Zo komen sleutelervaringen tot stand. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 22)</p>
			2	Meespelen	de kinderen	Het spelplezier van kinderen vergroten. > Dit kan o.a. door regelmatig mee te spelen met de kinderen.	Ballonnen		
			3	Brainstorm	de collega's	Het spel van kinderen verrijken. > Dit kan o.a. door creatief na te denken over extra spelprikkelers.	 Foto's bijlage Materialen		
			4	Begeleidersstijl	de collega's	Kinderen stimuleren in hun spel. > Dit kan o.a. door een coachende houding aan te nemen tijdens het spelen. Je laat de kinderen leiden en geeft af en toe een duwtje in de rug.	Open materialen, bv. rietjes, plasticine, touw,...		
			5	Reflectie	de collega's	Reflecteren over exploratie stimuleren.	 Foto's bijlage Exploratie stimuleren		
		Aandacht hebben voor het kindperspectief	6	Autonomie	de kinderen	De balans tussen initiatieven van kinderen en van jezelf goed krijgen. > Dit kan o.a. door kinderen initiatief te laten nemen.	Camera		<p>Het kind heeft een actieve rol Kinderen grijpen actief in op hun omgeving. Het zijn onderzoekers en scheppers die vorm geven aan hun eigen ontwikkeling. Kinderen hebben een innerlijke drang om de wereld te leren kennen. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 17)</p> <p>Hoe pedagogisch handelen? Medewerkers geven kansen op autonomie Kinderen zelf actor laten zijn vraagt van medewerkers een begeleidingsstijl die kinderen de kans geeft een actieve rol op te nemen in de rijke en gevarieerde omgeving van de kinderopvang. Medewerkers erkennen dat kinderen mee vorm geven aan hun ontwikkeling. Dat uit zich in tussenkomsten die op een positieve manier inspelen op de initiatieven van kinderen en die hun inbreng stimuleren. Kinderen krijgen ruimte om te experimenteren en activiteiten in te brengen die hen aanspreken. Medewerkers geloven in de groei van kinderen. Bij corrigerende tussenkomsten zoeken ze samen met de kinderen</p>
			7	Ik kan het	de collega's	Het zelfvertrouwen bij kinderen vergroten. > Dit kan o.a. door aandacht te hebben voor wat kinderen kunnen.	 bijlage Ik kan het Foto's, tekeningen, anekdotes van de kinderen		
			8	Interesses	de collega's	De interesses van de kinderen achterhalen en erop inspelen. > Dit kan o.a. door de interesses van de kinderen te leren kennen.			
			9	Spel voorbereiden	de collega's	Kinderen hun spel zelf laten bepalen. > Dit kan o.a. door af te	Stoelen in een kring Balpen		

Taalondersteuning	Relaties tussen de kinderen bevorderen				wijken van je spelvoorbereiding als kinderen dit willen.			waarom iets wel of niet kan. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 22) Medewerkers stemmen hun aanpak af op elk kind afzonderlijk Medewerkers die elk kind als een unieke persoon benaderen, tonen een fundamenteel respect voor hem en zijn gezin. [...] Medewerkers geloven in de groeikracht van kinderen en proberen elk kind zo goed mogelijk te begrijpen. Dat komt tot uiting door volop in te zetten op een rijke omgeving en begeleidersstijl die de mogelijkheden van elk kind zichtbaar maken en ze ten volle tot ontplooiing brengen. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 22)	
		10	Reflectie	de collega's	Reflecteren over aandacht hebben voor het kindperspectief.	 Foto's bijlage Situaties			
		11	Foto's	de kinderen	Ervoor zorgen dat kinderen elkaar goed leren kennen. > Dit kan o.a. door foto's te gebruiken van de kinderen en hun omgeving.	Foto's van de kinderen (eventueel met familie, huisdier,...)			Erkennen van en bijdragen tot verbondenheid Ontwikkeling is van bij de start relationeel. Van bij de geboorte hebben kinderen de behoefte aan steun en verbondenheid met andere kinderen, volwassenen en de wereld rondom hen. Positieve, warme relaties dragen bij tot het gevoel van emotionele basisveiligheid. Openheid, zorg en de oprechte wil om de andere te respecteren zoals hij is, vormen het fundament van een basishouding van verbondenheid. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 12) Hoe pedagogisch handelen? Medewerkers leren kinderen samenleven. Kinderopvang zorgt niet alleen voor een verbreding van het aantal relaties van een kind, maar ook voor verdieping: samen spelen, eten, dansen, slapen, elkaar imiteren, conflicten oplossen ... Het vraagt de nodige afstemming en rekening houden met elkaar en dat gaat niet zonder slag of stoot. Het is belangrijk dat medewerkers mee bewaken dat alle kinderen gelijke kansen krijgen om die vaardigheden te oefenen. De groep in de kinderopvang is een veilig terrein voor het oefenen in democratische waarden en vaardigheden, zoals leren delen, samen leren spelen, leren onderhandelen, samen beslissen, conflicten leren uitpraten. De aanwezigheid van anderen zorgt voor het oefenterrein, maar vooral de kwaliteit van de relaties maakt het verschil. In de dagelijkse praktijk van de kinderopvang betekent dit dat er heel wat aandacht is voor groepsprocessen en de ondersteuning van interacties tussen kinderen. Kinderen leren van en met elkaar. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 23)
		12	Kleine groepjes	de kinderen	Fijne interacties tussen kinderen stimuleren. > Dit kan o.a. door te werken met kleine groepjes.				
		13	Samenleven	de kinderen	Kinderen helpen om rekening te houden met anderen. > Dit kan o.a. door kinderen elkaar te laten helpen of troosten.	Computer met internet Link Experimenten https://www.youtube.com/watch?v=Z-eU5xZW7cU			
	14	Reflectie	de collega's	Reflecteren over relaties tussen de kinderen bevorderen.					
		Mijn taalgebruik	15	Reporter	de kinderen	Veel gesprekjes met kinderen voeren. > Dit kan o.a. door met kinderen te praten, niet tégen kinderen.			Zorg dragen voor het welbevinden van elk kind De eerste levensfase is een cruciale periode voor de ontwikkeling van een kind omdat daar de basis van de persoonlijkheid en de identiteit wordt gelegd. Om die ontwikkeling mogelijk te maken, moeten kinderopvangvoorzieningen ervoor zorgen dat elk kind zich tijdens de opvang goed voelt. Dat vraagt aandacht en zorg voor het fysieke en emotionele welbevinden van elk kind. Daarvoor zijn liefdevolle, sensitieve en zorgende interacties met de medewerkers essentieel. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 9)
			16	Koken	de kinderen	Je non-verbale communicatie zo goed mogelijk afstemmen op de kinderen. > Dit kan o.a. door ook je stemkwaliteit (intonatie), je gezicht (mimiek), je handen (gebaren) en je lichaam te			

				gebruiken als je met kinderen praat.			Hoe pedagogisch handelen? Medewerkers zijn sensitief Uit de houding van medewerkers blijkt aanvaarding en begrip voor de gevoelens, percepties en basisbehoeften van kinderen. Kinderen worden gezien als volwaardige personen, ze worden ernstig genomen. Medewerkers met een sensitieve begeleidingsstijl hebben oog voor wat kinderen denken, willen, voelen. Ze houden rekening met de behoeften van de kinderen aan individuele aandacht, erkenning, bevestiging en genegenheid en met hoe ze de wereld begrijpen. Kinderen ervaren in de kinderopvang begrip voor wat hen emotioneel en cognitief bezighoudt en krijgen hulp om moeilijke ervaringen te verwerken. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 21)
	17	Door kinderoegen	de kinderen	Spreken over wat kinderen doen en interesseert. > Dit kan o.a. door te volgen waar de aandacht van de kinderen naartoe gaat.	Prentenboek		
	18	Communicatie is wederzijds	de collega's	De kinderen evenveel aan het woord laten als zelf spreken. > Dit kan o.a. door te ervaren hoe belangrijk interactie is.	Papier en potlood		
	19	Reflectie	de collega's	Reflecteren over je taalgebruik.			
Taal bij kinderen uitlokken	20	Wachten	de collega's en kinderen	Kinderen de tijd geven om te spreken of reageren. > Dit kan o.a. door 5 seconden te wachten voor je reageert op de kinderen.			Zorg dragen voor het welbevinden van elk kind De eerste levensfase is een cruciale periode voor de ontwikkeling van een kind omdat daar de basis van de persoonlijkheid en de identiteit wordt gelegd. Om die ontwikkeling mogelijk te maken, moeten kinderopvangvoorzieningen ervoor zorgen dat elk kind zich tijdens de opvang goed voelt. Dat vraagt aandacht en zorg voor het fysieke en emotionele welbevinden van elk kind. Daarvoor zijn liefdevolle, sensitieve en zorgende interacties met de medewerkers essentieel. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 9)
	21	Voorspelling	de kinderen	(Contact)initiatieven van kinderen opmerken en naar de kinderen luisteren. > Dit kan o.a. door te weten welke kinderen spontaan bij jou komen.			
	22	Gezellige babbel	de kinderen	Stille kinderen motiveren om te praten. > Dit kan o.a. door contact te zoeken met verlegen kinderen.	 bijlage KwaL- en VAT-technieken		Hoe pedagogisch handelen? Medewerkers zorgen ervoor dat kinderen zich emotioneel veilig voelen Een belangrijk voorwaarde voor het welbevinden van kinderen is dat ze veilige emotionele relaties kunnen aanknopen met de medewerkers die een verantwoordelijkheid voor hen opnemen. Daar wordt bewust mee omgegaan, onder meer door de houding en interacties van medewerkers, door het ondersteunen van relaties met andere kinderen en door het inzetten van medewerkers. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 21)
	23	Filmster	de collega's	Kinderen op hun gemak stellen. > Dit kan o.a. door te zorgen voor een veilige emotionele omgeving voor elk kind.	Camera		
	24	Reflectie	de collega's	Reflecteren over taal bij kinderen uitlokken.	 Cartoons bijlage Cartoons taal bij kinderen uitlokken		
Taal van kinderen verrijken	25	Smile!	de kinderen	Zo veel mogelijk individuele aandacht aan kinderen geven. > Dit kan o.a. door dagelijks een één-op-één gesprek te voeren met elk kind.			Zorg dragen voor het welbevinden van elk kind De eerste levensfase is een cruciale periode voor de ontwikkeling van een kind omdat daar de basis van de persoonlijkheid en de identiteit wordt gelegd. Om die ontwikkeling mogelijk te maken, moeten kinderopvangvoorzieningen ervoor zorgen dat elk kind zich tijdens de opvang goed voelt. Dat vraagt aandacht en zorg voor het fysieke en emotionele welbevinden van elk kind. Daarvoor zijn liefdevolle, sensitieve en zorgende interacties met de medewerkers essentieel. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 9)
	26	Liedjesdoos	de kinderen	Op een speelse manier met taal bezig zijn. > Dit kan o.a. door veel te zingen of vertellen.	Liedjes en bijhorende voorwerpen, bv. badeendje voor 'Alle eendjes zwemen in het water' Doos om voorwerpen in te verzamelen Kriebelversjes (kan je		

						lenen via OIB)				
			27	Eerste woord	de collega's	Kinderen aanmoedigen te spreken. > Dit kan o.a. door aandacht te hebben voor de taalontwikkeling van kinderen.				hanteren medewerkers een actieve en stimulerende begeleidersstijl [...] (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 22) Medewerkers bieden elk kind geïntegreerde ontplooiingskansen op de vier ervaringsgebieden Door de vier ervaringsgebieden ('Ik en de ander', 'Lichaam en beweging', 'Communicatie en expressie' en het 'Verkennen van de wereld') te benoemen, inspireert het pedagogisch raamwerk medewerkers om te reflecteren over de leefomgeving [...] (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 23)
			28	Reflectie	de collega's	Reflecteren over taal van kinderen verrijken.				